

**SAVANTUL ȘI PROFESORUL COSTIN D. NENIȚESCU
FONDATORUL ȘI PROMOTORUL CHIMIEI ORGANICE
ÎN ROMÂNIA**

ANUL XXXIX IANUARIE — DECEMBRIE 1937/38 Nr. 1 — 6

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE CHIMIE
BUCUREȘTI — ROMÂNIA

**BULETINUL DE CHIMIE
PURĂ ȘI APLICATĂ
AL SOCIETĂȚII ROMÂNE DE CHIMIE**

SOCIÉTÉ ROUMAINE DE CHIMIE
BUCAREST — ROUMANIE

**BULLETIN DE CHIMIE
PURE ET APPLIQUÉE
DE LA SOCIÉTÉ ROUMAINE DE CHIMIE**

ADMINISTRATION ET REDACTION: CALĂA MOȘILOR, 132, TEL. 37574
BUCUREȘTI

Abonnements: | Roumanie 200 lei.
| Étranger 40 fr.

4.11.36

Membru al Academiei Române, chimist de excepție al științei românești, cu un deosebit prestigiu internațional, Costin D. Nenițescu s-a născut la București pe data de 15 iulie 1902. A fost fiul lui Dimitrie S. Nenițescu, doctor în drept și științe politice, avocat, secretar general al Ministerului de Interne, director al Băncii Naționale Române, deputat, fruntaș al Partidului Conservator și ministru al Industriei și Comerțului (1910-1912). Costin D. Nenițescu a absolvit, în București, Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” și a început în 1920, la numai 18 ani, studiul chimiei la Universitatea ETH din Zürich, Elveția, unde a fost profund impresionat de cursurile lui Debye, care a elaborat modelele de difracție ale razelor X și Staudinger, descoperitor al reacției sau a reducerii ce constau în adiție nucleofilă. Fiind fascinat apoi de lucrările lui Hans Fischer, se transferă în 1922 în München, unde își termină studiile în 1925. Deși doctoratul a fost condus de mentorul său științific Hans Fischer, în timpul pregătirii tezei de doctorat realizează, fără a folosi metodele lui Fischer, o sinteză originală a indolului, un important compus aromatic. Fischer a fost preocupat de chimia pirol, investigând pigmenti din sânge, din bilă și clorofila din vegetale, pigmenti derivați de tip pirol. Numai el a primit multe onoruri pentru această lucrare, dintre care și Premiul Nobel în 1930. Sunt importante aceste precizări pentru a înțelege la ce nivel era cercetarea la acea dată, anii 1920-'25, și

ce anvegură științifică de geniu a avut Costin D. Nenițescu, fiind capabil ca la anii tinereții să aprecieze și să se îndrepte spre această ramură de cercetare aplicată în biochimie și farmaceutică. S-a întors apoi în țară, unde, între anii 1925 și 1935, a fost profesor la Universitatea Politehnică din București și a predat cursurile proprii de chimie organică și chimie generală. În 1928, la numai 26 de ani, publică prima ediție din aceste două tratate, Chimie organică și Chimie generală, fără de care nu se putea dezvolta învățământul liceal și universitar în domeniul chimiei. Peste 40 de generații au învățat și încă învață după aceste cărți, singurele de specialitate în limba română care se ridică la nivel occidental. Ulterior, timp de 24 de ani nu s-a mai publicat nimic asemănător la acest nivel.

Tratatul de Chimie organică a fost publicat în 8 ediții. A publicat, de asemenea, Manualul inginerului chimist. De nenumarate ori a afirmat cu amărăciune că „nu m-a răbdat inima să las atâția copii buni și inteligenți să învețe prostii!” și de aceea s-a angajat la o muncă titanică pentru a realiza manualele actualizate și cursuri de specialitate.

Începând cu 21 decembrie 1935 a fost membru corespondent al Academiei de Științe din România și membru titular de la 20 decembrie 1936. A avut o deosebită contribuție și în cadrul Societății Române de Chimie. În anul 1936, la a V-a ediție a Congresul Național de Chimie la care a participat, s-a bucurat de o evidentă bună apreciere în rândul personalităților europene de marcă, precum Jean Perrin, cel care a determinat experimental numărul lui Avogadro, până atunci apreciat numai teoretic, sau George Urbain, descoperitorul lutețiului.

CHIMISTUL ORGANICIAN COSTIN D. NENIȚESCU

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ
*Independența
prin Cultură*

A fost ales ca membru al Academiei Române și al altor academii din: Germania, Cehoslovacia, Ungaria și Polonia, tratatele sale de chimie fiind traduse pentru a fi studiate și în universități din străinătate.

Pentru lucrările sale în domeniul reacțiilor cu catalizatori compuși de aluminiu a fost desemnat laureat al Medaliei August Wilhelm von Hofmann, acordată de Gessellschaft Deutscher Chemiker, una dintre cele mai înalte distincții științifice din domeniul chimiei.

În schimbul tratatelor sale, au fost date spre a fi traduse și la noi în țară studii de chimie ale unor prestigioși autori occidentali în acest domeniu.

Costin D. Nenițescu a colaborat cu profesori celebri din Statele Unite ale Americii, contribuind cu scrierea unor capitole la diverse tratate. Unul dintre aceștia a fost Linus Pauling, profesor și un autor remarcabil, al cărui prim tratat de specialitate, General Chemistry (Chimie Generală) - 1949, autor și al The Nature of the Chemical Bond (Natura Legăturilor

Chimice)-1939, a influențat notabil chimia din secolul XX. A scris numeroase articole privind consumul de vitamina C și al altor nutrimente, a generalizat ideile definind Medicina Ortomoleculară; a scris peste 1000 de articole pentru studenți și publicul larg privind științele, viața și sănătatea, fiind considerat părintele biologiei moleculare. Mențiunile acestea despre L. Pauling arată anvergura științifică unică a întemeietorului școlii românești de chimie, profesorul C. Nenițescu, care a reușit să fie mult timp în topul oamenilor de știință ai timpului său.

Numeroși compuși organici și reacții îi poartă numele. Se poate spune că “hidrocarbura Nenitescu”, prima anulenă (CH)₁₀, a propulsat chimia compușilor tip anulene. A fost pionierul aplicării condițiilor de reacție fizice în chimia organică din România. Munca profesorului Costin Nenitescu se regăsește în 262 de articole originale și 21 de brevete. În anii ‘70 lucrările sale au numărat 1000 de citări. Chemistry Citation Index numără mai mult de 20 de citări pe an. A fost pentru scurt timp decan al Facultății de Chimie Industrială din cadrul Institutului Politehnic București.

A manifestat cu autoritate disprețul față de cei care au achiziționat și au decis instalarea pentru industrializarea țării a unor tehnologii chimice cu mari consumuri, în special în domeniul chimiei organice și macromoleculare - fire, fibre și cauciuc - învechite, de care știa din studenție și care ulterior au fost modernizate. A fost împotriva practicii de a substitui specialiștii cu oameni politici păguboși.

La simpozionul din 2 iulie 1970 al Academiei Române, dedicat perspectivelor dezvoltării științei în România, discursul lui Costin D. Nenitescu a fost o critică virulentă a condițiilor atribuite cercetătorilor și proiectanților de tehnologii din țara noastră. După aceste afirmații și asumări, dar fiind și un pasionat fumător, Costin Nenitescu a murit în urma unui atac de cord, la Bușteni, la 29 iulie 1970. Autoritățile politice din România au refuzat să publice ultimul său discurs chiar și un an mai târziu, în Proceedings of the Symposium. Aspectele politice ale științei au fost și sunt total diferite de aplicațiile științei în politică, fiecare având alte INTERESE politice în toate timpurile.

LUCREȚIA EUGENIA BREZEANU

Cercetător științific